

Література

1. Бабурин В. Л. Деловые игры по экономической географии. — М: Просвещение — АО «Учебная книга», 1995. — 158 с.
2. Бадаев А. А. Активные методы обучения. — М.: Профиздат, 1986. — 127 с.
3. Бельчиков Я. М, Бирштейн М. М. Деловые игры. — Рига: Авотс, 1989. — 218 с.
4. Вербицкий А. А. Активное обучение в высшей школе: контекстный подход. — М.: Высшая школа, 1991. — 206 с.
5. Забарна А. П. Досвід проведення практичних робіт з інформатики з урахуванням профілізації навчального закладу // Комп'ютер у школі та сім'ї. — 2006. — №2. — С. 35–38.
6. Забарна А. П. Інформатика в загальноосвітніх навчальних закладах природничо-математичного напрямку профілізації // Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Серія №2. Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання: Зб. наук, праць / Редкол. — К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова. — №3(10) — 2005. — С. 50–59.
7. Забарна А. П. Практичні роботи на екологічну тематику в середовищі MS EXCEL // Інформатика. — №13 (301), квітень 2005 р. — С. 15–17.
8. Забарна А. П. Основи алгоритмізації та програмування. Інтерактивні технології навчання на уроках. — Тернопіль: Мандрівець, 2006. — 96 с.
9. Платов В. Я. Деловые игры: разработка, организация, проведение. — М.: ИПО «Профиздат», 1991. — 152 с.

НАВЧАННЯ ОЛІМПІАДНОЇ ІНФОРМАТИКИ ЯК ОСОБИСТІСНА САМОРЕАЛІЗАЦІЯ УЧНЯ

Мельник В.І.

Напрями та особливості розвитку особистості учня у навчально-виховному процесі загальноосвітньої школи традиційно визначаються соціальними і матеріальними умовами життя суспільства. Особистісна самореалізація школяра нерозривно пов'язана з розвитком освіти, науки, промисловості.

Українська національна система освіти результатом шкільного навчання проголосила формування компетентної особистості. **Компетентність** — це характеристика особи, що формується у процесі навчання і вміщує знання, навички, ставлення, досвід діяльності і поведінкові моделі людини. Найважливішим моментом у викладанні предмету є поведінка учня в системі «людина-комп'ютер».

Компетентнісний підхід полягає у зміщенні акценту від накопичення знань до формування і розвитку в учнів здатності практично діяти в інформаційному полі та застосовувати індивідуальний навчальний досвід у професійній діяльності та соціальній практиці.

Олімпіадна інформатика — це особливий міжнародний рух людей, які прагнуть скласти найкращі алгоритми для розв'язання будь-якої проблеми правильно, швидко і «красиво». І мова програмування є тільки інструментом для реалізації ІДЕЇ.

Термін «самореалізація» (selfrealisation) вперше було наведено у «Словнику з філософії та психології», виданому в 1902 році. Найчастіше поняття «самореалізація» інтерпретується як «реалізація власного потенціалу».

Виробленню учнем особистого стилю навчання олімпіадної інформатиці ефективно сприяє робота в різновікових групах. Освітньою перевагою системи роботи у різновікових групах є її вмотивованість, що базується на комплексній процесуальній теорії мотивації Лаймана Портера і Едварда Лоулера, що включає елементи теорії очікувань і теорії справедливості [5] та спрямованість на самореалізацію (рис. 1).

Результативність системи роботи в різновікових групах, як освітньої технології доводять успішні виступи моїх учнів на Міжнародних олімпіадах з інформатики: 2006 р. — срібна медаль Сімоненка Владислава на Міжнародній учнівській олімпіаді з інформатики (м. Медіна, Мексика) серед 282 учасників з 78 країн; 2007 р. — бронзові медалі Сімоненка Руслана та Джумані-

язова Рустама на Міжнародній учнівській олімпіаді з інформатики (м. Загреб, Хорватія) серед 277 учасників з 77 країн; 2008 р. — срібна медаль Сімоненка Руслана на Міжнародній учнівській олімпіаді з інформатики (м. Каїр, Єгипет) серед 288 учасників з 82 країн; 2009 р. — срібна медаль Паламарчука Степана на Міжнародній олімпіаді з інформатики (м. Пловдив, Болгарія).

Робота учнів у різновікових групах проводиться на засадах:

1. Прискорення (інтенсифікація навчання за спецпрограмами для кожного).
2. Поглиблення (вивчення окремих дисциплін за об'єктивними потребами учня).
3. Збагачення (спеціальні інтелектуальні тренінги розвитку тих чи інших здібностей дитини, участь у міжнародних проектах, Інтернет-олімпіадах).
4. Проблематизації (стимулювання особистісного розвитку учня у напрямі розширення компетентності).

Використання різних Інтернет-ресурсів (табл. 1) дозволяє оптимізувати діяльність учнів під час підготовки до олімпіад з інформатики не тільки у класі, але й удома, і є однією з ефективних форм практичної реалізації пріоритетних завдань пошуку, навчання. Причому пропонує учням Інтернет-джерела з англійськомовним, російськомовним та українськомовним інтерфейсом, що допомагає у формуванні не тільки інформативної, а й комунікативної ключових компетентностей.

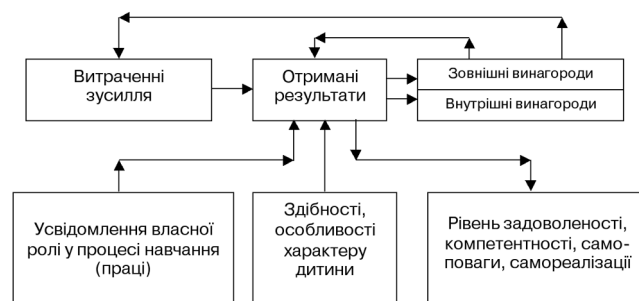

Рис. 1

Назва джерела	URL-адреса	Опис
Олимпиадная информатика	http://olympiads.ru/	Зорієнтований на школярів російськомовний сайт. Містить матеріали різних олімпіад з інформатики, навчальні курси й тематичні підбірки задач, корисні посилання. Однією з переваг сайту є єдиний формат обміну задачами. Сайт орієнтований на використання технології автоматичної перевірки розв'язків, а також на підтримку впровадження цієї технології в освіті
Центр підтримки та проведення олімпіад школярів з використанням можливостей INTERNET	http://www.olymp.vinnica.ua/	Основною функцією сайту є організація та адміністрування інтернет-олімпіад школярів за різними схемами. Містить повні архіви Всеукраїнських олімпіад з фізики та інформатики за всі роки їх проведення, велику кількість матеріалів регіональних олімпіад різних рівнів
AlgoList – алгоритми, методи, исходники	http://algotlist.manual.ru/	Якісний російськомовний сайт, який автори позиціонують як сайт, прив'язаний алгоритмам і методам розв'язування задач
Timus Online Judge	http://acm.timus.ru/	Сайт Уральських АСМ-олімпіад. Цілодобова автоматична перевірка, регулярні змагання, авторські задачі
International Olympiad in Informatics	www.ioinformatics.org/	Офіційний сайт міжнародних олімпіад з інформатики (англомовний). Містить опис історії змагань, офіційні правила та документи, архів задач та рекомендацій щодо їх розв'язування. Також цікавий тим, що містить перелік інших міжнародних, національних та регіональних змагань з інформатики
IOI — International Olympiad in Informatics	http://olympiads.win.tue.nl/ioi/	Неофіційний сайт міжнародних олімпіад з інформатики (англомовний). Містить великий список посилань на рекомендовану літературу
The British Informatics Olympiad	http://www.olympiad.org.uk/	Сайт заснованої у 1995 році програми Британські ІТ-Олімпіади (ВІО), спрямований на заохочення учнів до активної конкуренції у розв'язуванні олімпіадних задач
Programming Contest	www.usaco.org/	Сайт, спрямований на проведення Internet-змагань у трьох дивізіонах (бронзовий, срібний, золотий) з повним аналізом результатів, розбором завдань

Освітню технологію розглядаємо як модель спільної діяльності з проектування, організації та проведення навчального процесу з обов'язковим забезпеченням планованого освітньо-професійного результату.

Із визначення зрозуміло, що об'єктом освітньої технології виступає спільна діяльність учня і вчителя, їх пізнавальна взаємодія, спілкування, організація роботи в різновікових гетерогенних (за рівнем компетентності) групах.

Технологія роботи в різновікових групах є технологією діяльнісного співробітництва, що дозволяє спільно виробляти цілі, зміст, план роботи, реалізувати партнерські взаємини педагога і дитини та учня з учнем.

Організаційний принцип діяльності різновікових груп — поетапне переструктурування складу групи у процесі роботи за рівнем предметної компетенції (рис. 2).

Важливим моментом є можливість переходу учнів до груп з вищим рівнем компетенції (незалежно від віку) і націлення школяра на закріплення у складі такої групи. Зрозуміло, що будуть переміщення і до груп «вирівнювання» компетенції. За рахунок організації індивідуальної роботи вчителя з учнем, психологічної корекції, спрямованої на розуміння ним ситуації, створення умов для покращення індивідуальних досягнень і відбувається повернення дитини до групи з вищим рівнем компетенції.

Будь-які зрушення у системі громадських цінностей викликають відповідні зміни в організації та змісті навчання дітей, постановці освітніх цілей. Не випадково в центрі уваги педагогів усе частіше постають нові проблеми, пов'язані із соціалізацією шкільного навчання. Інформатика як навчальний предмет має значні резерви для становлення і самореалізації особистості учня в аспекті формування його компетентності на основі особистого професійного і культурного розвитку.

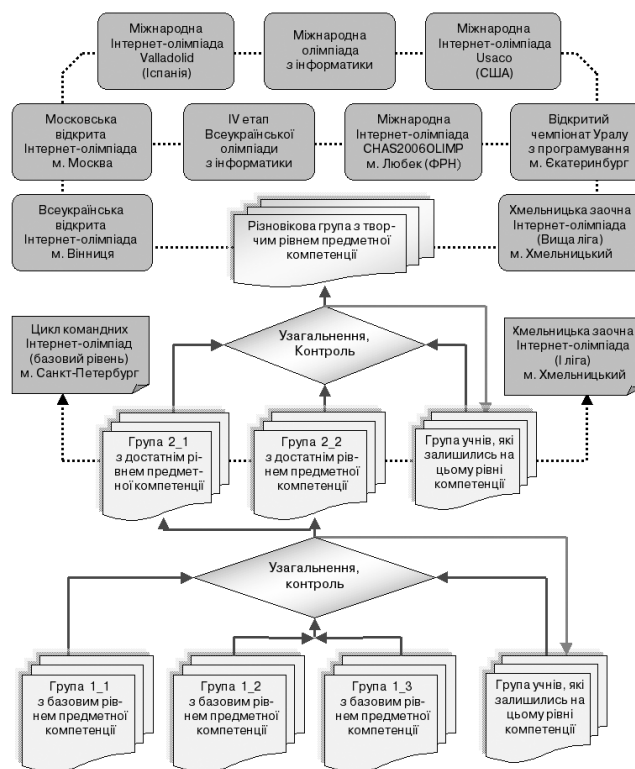

Рис. 2

Література

1. Гришина Т.В. Освітня технологія як об'єкт методичної роботи. — Харків: Вид. група «Основа», 2003. — 96 с.
2. Мельник В.І. Особливості роботи з обдарованими дітьми у різновікових групах // Комп'ютер у школі та сім'ї. — 2005. — №6. — С. 43–47.
3. Мельник В.І. Система роботи в різновікових групах під час підготовки до олімпіад// Комп'ютер у школі та сім'ї. — 2006. — №6. — С. 35–30.
4. Организационное поведение: Учебник для вузов. / Под ред. Г.Р. Лаффулина, О.Н. Громовой. — СПб.: ПИТЕР, 2006. — 432 с.